

Механізми протидії корупції в системі публічного управління

Вдовцова Ангеліна,

здобувачка вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: розглянуто корупцію як системне та багатofакторне явище, що негативно впливає на ефективність державних інституцій, якість управлінських процесів і рівень довіри громадян. Досліджено сучасні наукові підходи до формування антикорупційної політики, де особливу увагу приділено культурі доброчесності, професійному розвитку службовців та інституційній спроможності органів влади. Проаналізовано основні складові антикорупційної системи, зокрема нормативно-правові, організаційні, кадрові та інформаційно-комунікаційні механізми, а також визначено перспективи впровадження ризик-орієнтованих підходів і посилення громадського моніторингу в публічному управлінні.

Ключові слова: публічне управління, антикорупційні механізми, корупція, доброчесність, внутрішній контроль, ризик-орієнтований підхід.

Антикорупційна діяльність є важливим елементом публічного управління, оскільки корупція підриває ефективність державних інституцій і довіру громадян. Актуальність дослідження зумовлена потребою посилення інституційної спроможності органів влади та подолання системних корупційних ризиків. Необхідність удосконалення механізмів запобігання корупції визначається їхнім впливом на реалізацію державної політики та якість управлінських процесів. Метою роботи є аналіз змісту й ефективності антикорупційних механізмів, оцінка нормативно-правового й інституційного забезпечення та формування рекомендацій щодо підвищення результативності антикорупційної діяльності.

У сучасних умовах протидія корупції потребує не лише корекції законодавства, а й переосмислення управлінських процесів, здатності інституцій виконувати антикорупційні функції та адаптації системи управління до реальних викликів. Важливими є наукові підходи, що пояснюють природу корупції та її вплив на державне управління.

Підтримуємо позицію Ю. Цаль-Цалко, В. Якобчука та С. Косянчука, які наголошують, що антикорупційна політика має містити комплекс превентивних, регуляторних і контрольних заходів, що забезпечують відкритість, підзвітність і громадський нагляд. Науковці наголошують, що культура доброчесності та належне функціонування інституцій є необхідною умовою результативної антикорупційної діяльності [3].

Корупція має системний і багатофакторний характер, тому її подолання можливе лише за умови врахування організаційних, кадрових, соціальних та культурних чинників [4] у поєднанні з належною управлінською культурою та інституційною підтримкою.

Вважаємо обґрунтованою думку В. Мандибура, який підкреслює, що результативність протидії корупції визначається рівнем нормативно-правового забезпечення, організаційної упорядкованості та ресурсної наповненості державних інституцій. Учений зазначає, що корупція часто виникає там, де управлінські процеси є нечіткими, кадрова політика – недосконалою, а контроль – слабким або формальним. Він обґрунтовує необхідність розроблення ризик-орієнтованих підходів, створення ефективних інструментів аналізу корупційних загроз, посилення відповідальності посадових осіб та забезпечення професійного розвитку державних службовців на основі принципів доброчесності [2, с. 72].

Практика діяльності державних органів показує, що корупція може зберігатися навіть за наявності належного законодавства, якщо внутрішні механізми контролю та моніторингу є неефективними і не забезпечують прозорість та підзвітність управлінських процедур.

Погоджуємося з висновками І. Гончаренка, О. Березіної та Н. Дудченко, які наголошують, що ключовим чинником зниження корупції є внутрішня організаційна спроможність державних органів. Науковці підкреслюють важливість регулярного моніторингу ризиків, функціонування внутрішнього контролю, розвитку етичної культури та персональної відповідальності службовців [1, с. 148].

Узагальнення наукових позицій дозволяє виокремити основні складові антикорупційної системи: нормативно-правові, організаційні, кадрові, інституційні та інформаційно-комунікаційні механізми. Правові інструменти забезпечують регламентацію процедур і визначення відповідальності. Організаційні механізми охоплюють внутрішній контроль, аудит і ризик-менеджмент. Кадрова складова пов'язана з формуванням професійної компетентності та етичних стандартів. Інформаційно-прозорі інструменти сприяють відкритості діяльності державних установ і посиленню громадського моніторингу [5, с. 214].

Узгоджене застосування цих механізмів формує основу для створення доброчесної та ефективної системи публічного управління. Перспективи розвитку антикорупційної політики полягають у вдосконаленні ризик-орієнтованих підходів, посиленні внутрішнього контролю, розширенні громадського нагляду та адаптації управлінських практик до європейських стандартів належного врядування.

Список використаних джерел:

1. Гончаренко І. Г., Березіна О. Ю., Дудченко Н. В. Напрями протидії корупції в державних органах. *Держава та регіони*. 2022. № 2. С. 146-151.
2. Мандибура В. О. Умови і механізми дієвого запобігання корупції в Україні. *Економіка України*. 2021. № 10. С. 67-91.

3. Цаль-Цалко Ю. С., Якобчук В. П., Косянчук С. Г. Антикорупційна політика у сфері публічного управління. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11.

4. Полторак А. С., Нестерчук Т. В., Пастушенко В. Ю. Роль податкового регулювання у забезпеченні фінансово-економічної безпеки України в умовах зростання тіньової економіки. *Modern Economics*. 2025. № 50(2025). С. 144-151. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V50\(2025\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V50(2025)-19).

5. Штиршов О., Жовнірчик Я. Управління персоналом як інструмент формування антикорупційних механізмів у системі державної служби. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 18 (2025). С. 212-219. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.18.212>.

Abstract: *Corruption is considered as a systemic and multifactorial phenomenon that negatively affects the effectiveness of state institutions, the quality of management processes, and the level of public trust. Modern scientific approaches to the formation of anti-corruption policy are examined, with particular attention paid to the culture of integrity, professional development of civil servants, and the institutional capacity of public authorities. The main components of the anti-corruption system are analysed, in particular regulatory, organisational, personnel, and information and communication mechanisms, and the prospects for the implementation of risk-oriented approaches and the strengthening of public monitoring in public administration are identified.*

Keywords: *public administration, anti-corruption mechanisms, corruption, integrity, internal control, risk-based approach.*

Науковий керівник:

Полторак А. С.,

д-р екон. наук, професор,

завідувач кафедри менеджменту, бізнесу та адміністрування,

Миколаївський національний аграрний університет

УДК 658.562.3:641.3

Управління якістю в закладах ресторанного господарства

Барміна Дарина,

здобувачка вищої освіти спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

Миколаївський національний аграрний університет,

м. Миколаїв

Анотація: *розглянуто стратегічне значення управління якістю як ключового інструменту забезпечення конкурентоспроможності закладів ресторанного господарства в сучасних економічних умовах. Досліджено особливості*